

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stano z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta . . . . . 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nanski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in drugo reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

Oglaš in poslanice

se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsako leto 1 gl. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. peti-rtica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Profesor Berbuč — farbar.

V.

Posvečeni lažnjivci v „Prim. Listu“, „Gorici“, „Slov. Listu“ in „Slovencu“ so ponavljali v blastnih inačicah kvintal težko klobasarijo lepega profesorja izpod Čavna o 1.300.000 K škode, katero bo trpela naša dežela v prihodnjih 10 letih, in dodajali so zlobno, kakor morejo govoriti le ljudje, katerih ni na svetu nič več sram: da je narodno-napredna stranka za toliko oškodovala deželo.

Predno še enkrat razkrinkamo to podlost klerikalnih hujšakačev, moramo izjaviti javno prav iskreno obžalovanje, da je bila sploh možna taka razprava v — deželnem zboru. Dr. Pajer, ki je bil poročevalec o užitnini v času od 5. maja l. 1900. do definitivnega sklepa deželnega odbora, je dokazal tekom te afere, kako nečuvno malo se je brigal za to velevažno vprašanje, da ga ni — prav nič razumel. Drugače ne moremo umeti dejstva, da je pustil tako grdo kompromitovati ugled deželnega zbora goriškega z javno razpravo, katero je vodil profesor Berbuč sicer z neverjetno drzno aroganco v svojih trditvah, toda s puhlostjo, z nerresničnostjo glavnih podatkov, da kaj podobnega ni najti v zgodovini našega parlamentarizma. — Notabene: — Nikdo razun dr. Tume se ni uprl bedastemu poročilu in še bolj bedastemu govoru prof. Berbuča! In to žalostno dejstvo za vse poslance na obeh straneh je treba javno pribiti.

Res je pa vendar, da je storil deželni zbor po onih burnih prizorih jako pomenljiv sklep, ki je najhujša obsojba Berbučevih neslanostij. — Kaj je sklenil deželni zbor? Eto: Sklenil je, da deželnega užitninskega urada ni ustanoviti niti z l. 1902, niti ne zaupa tega vprašanja deželnemu odboru, da bi ga ustanovil po previdnosti in potrebi, marveč je pridržal to pravovelnemu sklepanju bodočega deželnega zbora! — Tudi Berbučevo povzemanje deželnih doklad na pivo v škodo občin je padlo v vodo!

Tako grdo je pogorel Berbuč. — Na vse to imajo klerikalni lažnjivi kljukci še tako nesramen »muso rotto«, da govoré: kako je bila narodno-napredna stranka obsojena v deželnem zboru, da Berbuču ni treba niti stopati pred kak shod, kakor je »Soča« zahtevala. — Je-li mogoča še kaka višja potenca farbarije? Odgovorite vi, prof. Berbuč, ki ste matematik in se razumete na potencevanje — v domišljavosti o svoji učenosti in bahariji, kateri se smujejo že učenčki nižjih razredov na realki.

Na kaj pa opira Berbuč svojo trditve o — 1.300.000 K škode?!

To je — žganje! Le na dokladah na žganje zgubi dežela toliko poleg onih 620.000 K, katere dobi zanjaprej od države. Za take strašne žganjarje ima namreč Berbuč naše slovensko ljudstvo, saj Furlani ga ne pijejo! Ako bi pristeli tej deželni užitnini v znesku okroglih 2.000.000 še državno užitnino in najnižjo vrednost žganja, dobimo velikansko svoto — 10.000.000 K, katere požene naše ljudstvo po grlu samo za žganje. Ali je to mogoče?! Ni in ni! Gorje nam, ako bi bilo to res! Takemu žganjarskemu narodu bi ne bilo več pomagati!

Pa pustimo to, kaj nam pravi pamet, oglejmo si raje številke, ki postavijo na laž vse Berbučeve klobasarije.

Farbar Berbuč pravi, da naša dežela je dobivala od zakupnika le 40-50 tisoč K na leto, pa bi morala dobiti v l. 1899. vsaj okroglih — 195.000 K, ako bi pobirala naklade v lastni režiji.

Lejte šmenta! Zakaj je prišel Berbuč s temi novicami šele leta 1901. na dan? Zakaj je deželni zbor dal odboru nalogo šele 5. maja l. 1900., in ne že l. 1896., naj to vprašanje proučuje in poroča? Naj bi bil storil deželni odbor karkoli, pa naj bi bil letos vzel pobiranje doklad v deželno režijo, do česar ni imel pravice, ali bi bilo to pomnožilo deželne dohodke za leto — 1899?? Take otročarije more brbljati menda edino še profesor Berbuč! — Država pa je s i. sept. t. l. že odvzela de-

želam doklade na žganjine proti jako pravični oškodnini; naša dežela dobi okroglih 62.000 K, t. j. 22.000 K ali 55% več nego je ponudil zakupnik za letošnje leto. In s to oškodnino moramo biti prav zadovoljni.

Zdaj pa čujmo modrost in računarsko konfuznost prof. Berbuča. On pravi: Ako bi bila naša dežela dokazala vladi, da je imela od žganja dohodka 195.000 K, bi odslej državna oškodnina tudi toliko znašala in ne samo 62.000 K, torej dobi na leto okroglih 133.000 K. Ker pa velja ta državni zakon za 10 let, bo torej zgube 1.330.000 K.

Ali ni to krasen račun? Pa lahek, lahek! Vsak učenec 1. realke bi ga naredil, — samo resničen ni, marveč le zlobna farbarija prof. Berbuča, ki si je menda domišljal, da govori le kapusovim glavam, dr. Tuma pa... no ta je itak osamljen in sme le dvakrat govoriti v seji.

Ta račun predvsem zategadel ni resničen, ker vlada bi ne dala naši deželi niti groša več, ako bi izkazal naš užitninski urad za l. 1901. tudi milijardo kronic dohodka. Vlada je izdelala načrt zakona po statistiki v letih 1896. do 1899. Najugodnejše razmerje za vsako deželo v tej dobi je vlada vzela za odmero oškodnine, da dobe nekatere dežele veliko več nego jim tiče po konsumu v l. 1899. V Dalmaciji n. pr. je konsum padal vsako leto, a oškodnino bo dobivala dežela po konsumu l. 1896., ki je veliko višji. — Sam prof. Berbuč je napisal v „Gorici“ 11. junija t. l. to-le: »Za oškodnino naši deželi, odkazani po označenem drž. zakonu, je bil merodajnim le konsum leta 1899.« — Prof. B. je torej sam moral priznati, t. j. zareklo se je revežu, da je bleknil to resnico: Ako bi letos tudi imeli užitnino v svoji režiji, bi nam to prav nič ne pomagalo, kajti država bi nam bila prav tako odmerila oškodnino 62.000 kron po konsumu l. 1899. — Kaj bi delal deželni užitninski urad poslej? Pobiral bi kronice na vsak hekto na drobno potočene piva! Ali bi se nam ne smejal ves svet? Zguba bi bila velika! Kdo bi

jo plačal?! Naše itak dovolj ubogo ljudstvo!

Berbuč je še vedno aktiven c. kr. profesor. Ako bi bil spustil v deželnem zboru one trditve o zgubi 1.300.000 kron iz — neumnosti, nevednosti, ali kakorkoli naj bi imenovali to duševno revščino, tedaj bi morali svečano protestovati, da se otroci izročajo takim rokam v pouk. Toda ne, prof. B. vendarle ni tako grozno zabiti človek, da ne bi mogel razumeti resnice, katero smo tu razložili. Zato trdimo, da je spuščal take gorostasnosti v svet odino z očitnim nepoštenim namenom, ogrditi pred neukim, nerazsodnim občinstvom narodno-napredno stranko, ki se je bila lani uprla znanim korakom dr. Pajerja ter opozarjala na nevarnost nameravanega podjetja. Tak je bil njegov namen, — in v tem tiči vsa perfidnost Berbučevega spletkarstva z deželno užitnino. Razumni in pošteni Slovenci mu ne pojdajo na limanice. Deželni zbor pa je itak odklonil njegove glavne predloge. Kar je pa sprejel, to si itak še ogledamo, da dokažemo, kako malo so gospodje pazili na to, da se vsaj ne osmešijo.

Dopisi.

Iz Jelšan v Istri. — (Konec.) — Za nekatere druge stroške sicer znamo: Mi vemo n. pr., da ste plačali tajniku pri lanskim volitvah (menda radi agitacije) 18 kron; drugim agitatorjem, ki so proti nam agitirali, ste dali našega denarja tudi po 18 kron; obč. hlapcu 6 kron itd., tako, da se je nabralo 152 kron. In vse to sta naš župnik in župan tako „kujstno“ vodila, da je moralo c. kr. namestništvo v Trstu njih volitve ovreči. Ako bi bila naša dvojčka kaka možaka, bi te stroške, katere sta ona zakrivila, posebno pafistil denar, ki so ga dali tajniku, slugi in drugim agitatorjem — občini povrnil, ker so imenovani le za njih agitirali.

Poljski prestopki, katere smo pred letom dni javili, se zdaj niso rešeni, in poljske čuvaje zastoj plačujemo, ker se jih nobeden ne boji. Tako se podpira tatvino!

Kako pa je z občinskimi tajniki? V treh letih jih je porabil naš župan nič manj kot

— 151 —

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Na to pristopi nadzornik sedežev k apostolu ter ga vpraša:

»Kdo si ti, ki govoriš z obsojenci?«

»Rimski državljani,« odvrne mirno Pavel.

Na to se obrne h Krispinu ter mu reče:

»Zaupaj, ker danes je dan ljubezni, in umri v miru, služabnik božji!«

V tem hipu pristopita dva zamorca h Krispinu, da ga položita na križ. Krispin pogleda še enkrat okrog sebe ter zakliče:

»Bratje, molite za-me!«

In njegovo lice je izgubilo svojo navadno strogost, a na črtah skoro okamenelih se pojavi mir in pokoj. Sam razsprostre roki na križ, da zamorcema olajša delo, zre zaupno proti nebu in vneto molí. Zdelo se je, da ne čuti ničesar, kajti ko so žreblji prodrli njegove roke, ni mu telo niti zadregetalo, niti se mu pojavila na licu kaka bolečina. Molil je, ko so mu pribijali noge, molil, ko so z njim vred dvignili križ ter okrog njega teptali zemljo. Se le ko se je množica s krikom in truščem jela vračati v amfiteater, so se naježile nekoliko starčkove obrvi, kakor bi se jezil, da mu ta paganski svet vznemirja mir in pokoj sladke smrti.

Med tem so bili že postavljeni kvišku vsi križi, da je bilo pozorišče podobno gozdu iz križev in pribitih ljudi na njih. Na rame križev in na glave mučenikov so padali solnčni žarki; po pozorišču so se raztegnile dolge sence, skozi katere se je samo sمرتje lesketal žolti pesek. Bil je to prizor, pri katerem je vse razkošje gledalcev tičalo v tem, da so imeli priliko gledati počasno umiranje. Toda nikdar še niso gledalci videli tolike množice križev. Pozorišče je bilo tako polno, da so služabniki komaj mogli prodreti skozi. Na okrog pozorišča so visele ženske, Krispinu pa, kot poglavarju, so postavili križ tesno pred cesarskim podijem ter ga ozaljšali z vinsko trto. Niti jedna žrtva še ni bila končala življenja, pač pa so nekateri onih, ki so bili prvi pribiti, izgubili zavest. Nihče ni stokal, niti prosil usmiljenja.

Nekateri so viseli s pobešeno glavo na ramenih ali na prsih, nekateri so bili kakor bi spali; nekateri so bili kakor zamišljeni, nekateri pa so neprestano zrl kvišku in usta so jim nekaj šepetala. V tem strašnem gozdu križev, v teh razpetih telesih, v tem molčanju mučenih žrtev je bilo nekaj zlokobnega. Narod, ki je bil po gostiji sit in vesel, se je kričaje vračal v cirk, toda tu je nakrat umolknil, ne vedoč, na katerem mučenca naj pase svojo radovednost. Nehala ga celo dražiti nagota razpetih žensk. Niso se niti pričeli, kdo umre poprej, kakor so navadno delali, kadar je bilo na pozorišču manj žrtev. Zdelo se je, da je to prese-dalo celo samemu cesarju, kajti lenobno je krenil z glavo ter si še lenobnejše popravljaj svoj robec okrog vratu. Bil je videti nekako utrujen in zaspan.

Med tem je Krispin, ki je visel njena nasproti ter imel zaprte trepalnice, kakor napol mrtič, nakrat odprl oči ter jel gledati cesarja.

Lice njegovo postane nakrat zopet strogo in neizprosno, iz oči mu jame sršati ogenj, da so celo augustijanci začeli šepetati med seboj ter kazati nanj s prstom. Naposled celo sam cesar obrne nanj svojo pozornost ter nastavi smaragd k očesu.

Nastala je gluha tišina. Oči vseh gledalcev so bile uprte v Krispina, ki je poskušal zganiti desno roko, kakor bi jo hotel odtrgati od drevesa.

Čez trenutek se mu izbočijo prsi in rebra se mu napno. Konečno zavpije:

»Ubijalec svoje matere! Gorje tebi!«

Augustijanci, zaslišavi to strašansko razžaljenje, zalučano gospodarju sveta v oči pred toliko tisoč ljudmi, si niso drznili niti dihati. Kilon je omedleval. Cesar je strepetal ter spustil smaragd iz rok.

Gledalci so pridrževali sapo v prsih. Krispinov glas pa se je razlegal po vsem amfiteatru:

»Gorje tebi, ubijalec žene in brata! Gorje tebi, antikrist! Brezno se odpira pred teboj, smrt stega po tebi svoje roke in grob te čaka. Gorje tebi, živ mrtič, kajti v strahu umrješ ter boš proklet na veke!«

In prizadevaje si zaman, da bi odtrgal roko od križa, se je grozno nategnil, da je bil videti strašen, pravcatemu kostenjaku podoben, toda neizprosno kakor usoda. Stresal je svojo belo brado nad Neronovim »podijom«, metajoč ob enem s kretanjem svoje glave liste in cvetke iz venca, ki ga je imel na glavi.

»Gorje ti, ubijalec! Tvoja mera je polna in tvoj čas se bliža?«

Tu se zravna še enkrat; zdelo se je, da odtrga roko od križa ter zamahne z njo na cesarja, toda njegove shušane roke se pri tem še podaljšajo, telo mu omahne, glava se mu pobesi na prsi in — preminil je.

(Dalje pride.)

šest in zdaj sedmega v svoji službi. Z gospo županjo je namreč težko izhajati, zato so nas g. tajniki kar po vrsti zapuščali, med njimi nekateri prav dobri, tako, da nam je na zadnje ostal najslabši, kateri pa ima na leto 800 kron in še prosto stanovanje, torej vsega skupaj okroglih 1000 kron brez tega, kar dobi za agitacije; medtem, ko smo v prejšnjih časih dobremu tajniku dajali le po 400 kron na leto.

Takega tajnika boste po svetu zastoj iskali, zato je vreden, da Vam ga predstavim. Končal je pred kakimi petdesetimi leti ljudsko šolo. Po svetu se je naučil za silo se par jezikov v toliko, da je bil zmožen za figuranta pri železnici, kjer je to imenitno službo opravljal med Sv. Petrom in Reko. Ko je dovršil te študije, se je klatil po Bosni, kjer si ni drugega prihranil, kakor nekaj živalic, katere je od tam srečno domov prinesel. Nato se ga vsmili g. župan iz Materije in ga vzame za nekakega hlapca. S časom ga izuči, da mu je pomagal tudi v občinskih poslih; čez nekaj let pa ga je omenjeni gospod odslovil in naš tajnik avancira za nekakega pomožnega hlapca pri sodnji. Tu ga naš Hrbar srečno izvoha. Najbolj se mu je menda dopadal zato, ker je bil na glas kot velik agitator za talijansko stranko! — „Gliha skup štrih“ misli si naš oče župan in hajd z njim v Jelšane. Zdaj gospodari ta imenitni možak v naši občini, kakor kak paša. To ti hoče včasih vse iz urada pobrcati, posebno ako je „na drugem podu“ revček! V uradu se le nerad nahaja, zato ga je treba navadno pri šnopsu iskati.

Da ima vse v največjem neredu, posebno vojaške stvari, se razume. Občina pa mora plačevati uradnike z Voloskega in od drugod, da za njim popravljajo, mesto da bi se mu te stroške od njegove plače odbilo. Imeli smo tajnika, ki je poleg svoje službe še tajništvo in sicer dobro opravljal. Ta pa hoče še enega tajnika imeti, poleg tega še penzijo, in tudi babici, ki je njegova žena; pa definirati bo moral tudi biti, da bo še večje skandale uganjal, kakor do sedaj.

Takega tajnika nam je priskrbel naš župan in župnik nam vsiljuje in priporoča oba. Ako nismo vredni boljših mož, kakor so ti-le, bilito bi nas v resnici lahko sram! Voliči! Glejte torej, kaj delate!

Konečno se par besed v prevdarek: Dober delavec se nikdar ne vsiljuje; zakaj pa se Hrbar drži županske klopi že pet let, kakor klop kože in jo še hoče na vsak način obdržati? To kaže, da njemu nekaj nese; zato tudi pravi: „Kaj bi zdaj drugemu hlače krpali!“

Dragi Novokrajci in drugi, kateri verjamete, da vam je Hrbar tursico in drugo priskrbel, povemo vam na svojo dušo, da sta nam podpora le naša državna poslanca pridobila, kakor sta jo tudi drugim občinam. Hrbar vas torej farba, ako vam trdi, da je on kaj za nas dosegel. Njegova zasluga je le, da je tursico kakih 400 kron dražje plačal, kakor je bilo treba, in da si je — od naše podpore za fistih par ur, ki je radi tega zamudil, še iepe dijete zaslužil. Ali naj mu bomo za to še hvaležni? Proč s takim županom, ki ni imel za siromaka nikdar srcá in ki je z našim premoženjem tako lepo gospodaril, kakor kak turški paša!

Stopimo vsi v kolo in izberimo v občinsko zastopstvo značajne može in ne kake petoliznike, pa tudi ne celih 12 odbornikov iz ene vasi, kakor hočeta župnik in Hrbar. Živio narod! Proč z žlindro!

Iz Slivnega. — Vsakomur, kdor je v 110. stv. „Soče“ čital odgovor na dopis iz Slivnega v „Soci“ stv. 104., se mora vsiljevati misel, kdo bi bil lažnjivec, ali dopisnik „Soče“ stv. 104. ali župan Ivan Kralj v odgovoru v 110. stv.

Dopisnik trdi, da se je vršila volitev županstva v Slivnem dne 25. novembra 1897. V odgovoru trdi župan Ivan Kralj, da ni res — prosim dokaz, da ni res. Jaz plačam za šolsko mladino 20 kron, ako se ni vršila volitev županstva v Slivnem res meseca novembra 1897. (25. ali 26.) — v nasprotnem slučaju imenujem župana grdo lažitrobilo in sram ga bodi lažnjivca.

Dovolj slabo je, da župan in tajnik niti ne vesta, kedaj se je vršila zadnja volitev županstva. Mogoče, da so miši snedle celi zadnji volilni operat? — radi tega imenujeta, res je, da dopisovalec ne zna, kedaj se začneja računati posel županstva in starasinstva.

Gospod župan je razpisal volitev starasinstva in imenike volilcev razglasil že meseca junija t. l.; slučajno, ako si misli, da ni

še minolo tri leta, naj bi bil počakal tudi z razglasitvijo imenikov, dokler bi res prav po njegovi številki minolo tri leta. On steje najbrže vsaki dve pol-letji skupaj za eno leto, dve zimi pa izpusti, ker večinoma spi kot polh ali zaspanec.

Vprašam, zakaj ni še do zdaj volitve starasinstva. Mar mislite, župan, da se morejo ti imeniki razglašeni posušiti in počakati jesensko burjo? ne samo jesensko burjo po Vašem pripravljenju, kakor se razvida, kajti po razglasitvi imenikov do morebitne volitve starasinstva utegne preteči pol leta, to je od sv. Ivana do Božiča.

Dragi čitatelji, glejte, kako se hoče gospod župan prati s svojimi lažmi in trobiti v ušesa mogoče takim nevednežem, kakor je on in tajnik? — ker pravi, je res, da ga je skoraj splošno občinstvo prosilo, da ne razpisati volitve. — Nasprotno: tožili smo ga c. kr. okr. glavarstvu v Sežano z najmanj 5 podpisi udov starasinstva in še drugi gledé razpisa volitve že v mesecu marcu t. l. Žalibog, do danes nimamo rešitve ne izvršitve; kje da tiči ta nerešena vloga, ni znano.

Gledé strankarstva se bode v kratkem samo dokazalo pred celo občino, ker pravi, da on ni strankerst. Dokaz temu bo gnojnišče podpisanega, pri kojem se je dokazala sanitarna nedostatnost, — svojega gnojnišča in drugih ni videl, ker večina je takih, ki nimajo ne gnojnišča in ne stranišča. —

Da je občinsko poslovanje v polnem neredu in nemarnosti, dokazujem tako-le:

Podpisani sem zakupnik lova kat. obč. Slivno. Lovska zakupnina za lovsko dobo 1. maja 1900. do 30. aprila 1901. je bila plačana v roke župana v mesecu februarju 1900. — torej tri mesece predčasno, radi nekega opravila županovega, to pa nič ne dé. Izdal je župan z lastnoročnim podpisom pobotnico za prejeto svoto 206 kron kot plačilo zakupnine lova od 1. maja 1900. do 30. aprila 1901. V mesecu septembru t. l. poziva me pismeno, da naj takoj plačam lovsko zakupnino. —

Na ta poziv se osebno predstavim županu, ali nič ne pomaga; še enkrat plačati zakupnino ali lov na dražbo. Preteče mesec dni, dobim že od glavarstva, da naj takoj plačam letno zakupnino lova županstvu v Slivnem v ogib nasledkov lovskega zakona.

C. kr. okr. glavarstvo v Sežani se vé je izdale ta ukaz na lažnjivo vlogo županstva, ker ni vedelo, da zakupnina lova je bila že plačana.

Ako sem hotel imeti še dalje lov v zakup, pri vsem tem ko imam varščino in zakup plačan pri županstvu, še pred enim letom naprej, sem moral dokazati s pobotnico pri c. kr. okr. glavarstvu.

Čudeč se temu, napravim se koj h glavarstvu, da pokažem tam, kakšne luči je potreben naš gosp. župan. Ko vidi gospod c. kr. okr. komisar pobotnico, katero župan, ne da bi imel glavo z očmi v mehu, vendar ni hotel svoječasnó spoznati kot veljavno, čeravno nosi njegov lastnoročni podpis, reče čudeč se: kaj pa dela Vaš župan Vam in nam te sitnosti?

Kakšno pohvalo je na to dobil naš župan od glavarstva radi svojega rednega, pravičnega in korektnega poslovanja, si lahko vsakdo misli. — Daljnim in drugim županovim lažem in izmišljotinam ne odgovarjam, ker sploh dragi čas mi ne dopušča tega. Da so vse točke tukaj navedene do pičice resnične, jamčim, in za vsako neresničnost tega tukaj navedenega se obvezem plačati po 20 kron za korist šolske mladine.

Gospod župan, prosim, spravite svoj jezik v kot ali, pa dokaze, da pridejo kronice v korist šolske mladine!

Ivan Peric, l. r.

Dostavek uredništva: Vsled informacij, katere smo dobili v poslednjem času o tej stvari, priobčujemo ta dopis, ker je dana županu Kralju lepa prilika, dokazati svoje „Ni res-e“. Ni res reti je lahko, drugo pa je dokazati. Torej na dan z dokazi, potem bo mirna Bosna! — Uredništvo odklanja vsako odgovornost za ta in vsaki event. prihodnji dopis v tej zadevi.

Iz Kožbana. — V „Prim. Lisu“ 12. t. m. št. 37. se pr. zopet oglašil zlo asni zaščitnik bolških „Kalecev“. Tu prinaša vezatelj dopisa pod naglovom „V Bolcu“ marsikaj na kritično rešeto, v kojem so pa ostale samo smeti — pravega zrna pa ni najti v omenjenih vrsticah. Kaj se tam pisari, ne odgovarja — resnici. Čudom se čudim, da je resnica temu d. j. s. s. tako zoprna.

Še vedno trobijo in bobnajo v svet o shodu 21. julija, na katerem, bodi samo mimo grede omenjeno, so dobili občutno klofuto in blamažo, kjer so se tudi pokazali v vsej svoji nagoti in surovosti; — še vedno hočejo masiti špranje in „fikati“ luknje. Ne boš Joza v Trenti! Le pametno in nepristransko premisljujte te besede in kmalu zapazite se več „strganih rokavov“!

V tem dopisu laže dopisun na tak način, da je moral potiti „krvavi pot“ od sile in so se mu morali lasje ježiti od strahu, ko je to klanfal, da bi ga skrat kar živega ne odnesel in kar med potjo ne pohrustal.

Ker se je obregnil dopisun tudi ob moj „žakelj prsti“ (tako je imenoval neki misijonar človeka), naj odgovorim na kratko na laži:

1. Miheliču nisem stopil na nogo, ker je bil med nama tolika razdalja, da to sploh n. bilo mogoče.

2. Mihelič ni sunil nehoté, ampak hoté in namenoma.

3. Sunil me ni z lahtom, ampak z pestjo in

4. sicer pod rebra (v lačno) in ne v rebra. „Tu se torej speglaj, grešna duša“; kar stiri laži radi jednega — sunca. —

Tisti 3 dnevi zopora ali 30 K globe pa ne pritičejo prav za prav Miheliču, ampak nekemu drugemu, in to po pregovoru: „Der Fehler ist schlechter als der Stehler“.

Kar je „Soča“ pisala o omenjenem shodu, je vse resnično, da, še premalo, ker obnašanje nekaterih stebrov klerikalne stranke se ne da popisati. Se vé, da: Wie die alten sungen, so zwitschern die Jungen“, podrepniki niso molčali, par exemple pek, ki je vpil: „Mi, hudiči, vas redimo“; Bog mu daj zdravlje in pravo pamet — je naš bolški pregovor. — Iz vaših dopisov se pa zrcalijo res le gole izmišljotine in lažnjive stvari — prava „fata morgana“. Kakor se vidi, ste „meglih“ narediti iz ničta prav dosti.

Med drugim pravite: „...da bi našo stranko mazala“...; kaj bi jo „Soča“ mazala, vsaj jo sami mažete (Skopo, Goče, Srpenica, Bole itd. itd.) — „Soča“ le pere, „...ter g. Miheliča še bolj potlačila“ pisete zopet drugje. Jaz pa pravim odkritosrečno, da smo imeli res moč, g. Miheliča še bolj potlačiti — a mi smo usmiljeni, ker vemo, da je bil g. Mihelič le nahujškan, kar je sam pritrdil.

Da, da, le naprednjakom se ima g. Mihelič zahvaliti in posebno podpisanemu, da ima znižano kazen (kar mora tudi pritrditi, če hoče imeti čisto vest in če ljubi resnico). — Da sem bil najbolj glasen in do poznega večera „najbolje“ volje, je zopet gorostasna laž; saj so mi pravili naši vrli narodno-napredni Čezsočani še pozneje dneve, da sem se držal med in po shodu „kakor mila Jera“ kiseló.

H koncu še to! „Ni najslabši sad, kojega ose objedajo“, ta pregovor naj bode odgovor radi janičarskih napadov na narodno-napredno stranko, kojeg Bog tudi svojega blagoslova ne odreče in koje naj se vsak svoboden človek, kateri hoče s svojo glavo misliti, poprime. Naše geslo bodi nam: Bog in narod! Prizadeti!

Domače in razne novice.

Zadnje četrtletje smo nastopili danes. Na to opozarjamo vse one naročnike, katerih se tiče. Prosimo!

Osebnosti. — Konceptnim praktikanom pri c. kr. poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Trstu je imenovan absolvent pravnik Anton Zorn.

Starasinstvo v Tomaju je imenovalo voditelja okr. glavarstva v Sežani g. Ant. Rebeka častnim občanom.

Zrelostni izpit na gimnaziji so napravili v nedeljo Anton Cigoj z Malovš, Rudolf Lavrenčič iz St. Petra in Bogomil Vošnjak iz Celja, vsi z dobrim vspehom.

Dva javna shoda. — Prvi se bo vršil v nedeljo dne 6. oktobra ob 2½. uri popoldne na Pečinah v prostorih g. Ivana Mraka. Isti dan se bo vršil drugi javen shod v Matavunu na Krasu v prostorih g. Mahorčiča.

Somišljeniki, prihitite na shoda v obilem številu.

Pevskemu in glasbenemu društvu v Gorici je daroval gosp. Ant. Križnič, kotlar iz Kanala, 10 kron na živahnem „Luna spinosa“ - večeru dne 30. sept. v gostilni „pri Petelinčku“.

Shod na Ovčjdragli. — Narodno-napredna stranka je sklicala v nedeljo javni shod na Ovčjodrago, ki je nekako središče samih takih občin, ki so zadnje klerikalno volile. Ali ni naša stranka „predzrna“? Ker pa dobro vemo, kako umetno dela volitve klerikalna stranka, da ne odgo-

varjajo srečo in prepričanju ljudstva, zato je naša stranka toliko pogumna, da sklicuje javne shode i sredi občin, ki so izvolile klerikalne volilne može.

Dasi smo sredi največjega dela ob trgatvi, ko so ljudje vezani na klet i ob nedeljah, vendar se je zbralo prav veliko ljudstva, vsega precej nad 400 oseb. Dosel je tudi vladni komisar, ki je pa shod prepovedal pod milim nebom. Čez dvorišče, kjer smo imeli zborovati, drži namreč prost prehod s cesar na polje. Ker nismo imeli dovoljenja za zborovanje „pod milim nebom“, kakor določa zakon, zato je bil shod zabranjen. — Večina pa je ostala ondi in preživeli smo v družbi odločno naprednega ljudstva prav vesel popoldan. Tam je bilo mnogo mladine, tudi veliko žen in deklet, gospá in gospic in cele okolice, in vsem, vsem je žarelo veselja oko, da se ta naša lepa okolica goriska tako lepo probuja k vstrajnemu, odločnemu delu v okrilju narodno-napredne stranke. A Gabršček je spregovoril tej množici nekoliko umestnih besed, kajti razburjenje vsled prepovedi shoda je bilo veliko. Tako smo se pa razšli v najlepšem redu in v prepričanju, da tamonjša okolica zanaprej ne bo tako izključna domena klerikalcev, kakor je bila še ob zadnjih volitvah v državni zbor. Rodoljubi — na delo!

Najznamenitejši dogodek tega dne je bil, kako je ljudstvo samo odpodilo kurata Rojca iz Bilj, znanega najpredznejšega hujskača v naši okolici. Odpovedal je v Biljah celo popoldansko službo božjo in prihitel na naš shod z — grdimi naknamami, na katere se je pripravil že ves teden. Ta predzrni nunc je namreč lazil od hiše do hiše in hujskal ljudstvo, da bi razsajali na shodu tako, da ga bo moral vladni zastopnik razpustiti. Najemal je ljudi (— ki so danes naše priče!) —, ki naj bi pripravili na shod po toliko in toliko razgrajalcev. — Kako je v obče hujskal, evo pristo sliko:

Na taki agitaciji je srečal občanarja B. M. z Bukovice, ki je peljal na vozu otroke.

Rojc: Dober dan! Ali ste zdravi? — M.: Hvala! Bo že. — Rojci: Kaj pa družina, otroci? — M.: Hvala! Saj so tu na vozu. — Rojci: V nedeljo bo neki shod liberalcev. — M.: Slisal sem. — Rojci: Ali pojdete tudi vi? — M.: Ne vem! — Rojci: Le pojdite le, pa še drugih vzemite seboj! Ko bo govoril župnik Berlot, župnik Pavletič in morda tudi jaz, takrat kričite: Živio! Tako je! Živila katoliška stranka! — Ako bo govoril pa Tuma ali kdo liberalcev, takrat pa zaženite krič: Proč z njim! Dol z njim! Napravite velik šum in zmešnjavo, — vladni zastopnik shod razpusti in konec bo!

Tako nesramno je agitoval kurat Rojci ves teden! Zares lepa naloga za Kristovega namestnika v Biljah! To je pač uzoren apostol miru in ljubezni! — Nič čuda, ako je bilo ljudstvo nanj jako ogorčeno, zlasti zato, ker je vedno on na čelu vsaki podobni združbariji!

Predno je shod pričel, je Rojci videl, da je njegovih poslušnih ovčic neznatno malo, vse naokoli pa morje glavih naprednjakov. Zato se je tiščal družbe vladnega zastopnika in dr. Tume. Toda nič ni pomagalo. Vsa okolica je začela sikati nanj, pošiljala ga v Bilje, kjer naj ima krščanski nauk, bolj poredni so ga pošiljali k lepi Lojziki na Bukovico, nastal je sploh velikanski dirndaj okoli njega; in ljudski val ga je gnal ven z dvorišča, kjer sta ga vzela v zaščito dva orožnika, kajti vladni zastopnik mu je zapovedal, naj se odstrani. In gnali so ga po cesti dalje celo do tje, kjer drži stranska pot v Bilje; ogromna ljudska množica ga je spremljala, a jezika med zobmi ni držal nikdo. „Pozdravite Lojziko!“ so še zakričali nekateri za njim, — on jo je odkuril po stranski poti dalje, ljudstvo pa se je vrnilo v najboljši volji, veselo pripovedovaje drugim, ki so ostali, kako so „sfurali“ tega imenitnega božjega namestnika!

Eminenca! Ali ne, da je kurat Rojci imenitno povzdignil ugled duhovskega stanu v oči našega ljudstva? In koliko je pridobila sv. stvar, za katero se baje boré? Ej, ej: Vera po farjih gor, po farjih dol! Amen!

Dr. Rojci in prof. Berbuč — ostudna lažnika in obrekovalca. — K pojasnilu, katero je podal v „Soci“ že sam dr. Tuma na infamen, brezvesten, podel, nesramen, rokovnjaški napad imenovanih dveh katoličanov, smo prešli iz Postojne še to-le:

Iz jave:

V „Gorici“ od 21. t. m., poslani nam od prijateljske strani, smo čitali v govoru deželnega poslanca g. prof. Berbuča proti deželnemu odborniku g. dr. Tumi dva stavka, ki se dotikata naše Postojne in dežele krajiške:

1. Deželni poslanec dr. Rojci je vrgel med označenim govorom g. dr. Tumi v obraz ta-le vsklji: „Ta čas, ko ste bili učitelj v Postojni, so Vas spodili“.

2. Govornik g. prof. Berbuč pa se je bil povspel do te zalitve: „To more trditi samo človek, katerega so sramotno spodili iz njegove domovine“.

S takimi neumestnimi, neresničnimi in žaljivimi opazkami in javni seji deželnega zbora dela se krivico ne le g. dr. Tumi, marveč tudi našemu trgu, zato čutimo potrebo, slovenski javnosti začevó pojasniti.

Dr. Tuma je nastopil pred leti v Postojni kot provizorični ljudski učitelj in je bil tukaj jako priljubljen, priznan kremenit značaj in izboren delavec v šoli in zunaj nje. Takrat je vladala na Kranjskem povsod nemškutarska birokracija. Tudi deželni in okrajni šolski sveti so bili v nemškutarskih rokah. Gorje učitelju, ki bi se drznil, kazati svoje narodno preprčanje in delovati v korist in blaginjo slovenskega naroda. Dr. Tuma je bil, dasi jako mlad, tako iskren, odkrit in odločen naroden delavec, da je prišel v zamero one nemškutarske birokracije ter postal nje žrtev. Toda ni vklonil svojega tilička, marveč se je posvetil se pravnim naukom ter postal iz lastne volje in moči to, kar je — čistan odvetnik, deželni poslanec in odbornik ter voditelj narodno-napredne stranke na Goriskem. Občudujemo to njegovo jekleno voljo in veliko vstrajnost!

Obžalujemo pa javno, da se od strani slovenskih deželnih poslancev rabijo proti dr. Tumi tako nepoštena sredstva in v prospek klerikalizma na Goriskem; občudujemo osobito g. dr. Rojca, ki se je svoj čas tu v Postojni javno in ogorčeno zgražal nad krivico, ki se je storila težnjemu g. učitelju Tumi, sedaj pa je isto po njem samem obsojeno krivico porabil kot orožje proti poslancu dr. Tumi.

Pomilujemo g. prof. Berbuca, bodisi, da je on žalostno epizodo iz časov našega narodnega mučeništva vedoma zavijal in jo rabil zoper svojega političnega nasprotnika, ali da je to storil le vsled slabe informacije. Neposleno očitjanje bilo je naplerjeno neposredno tudi zoper narodno čast naše sedanje narodno-napredne Postojne, ker se ji podtika dejstvo, kakor da bi g. dr. Tuma tu ne vžival zasluženega spoštovanja ali celo, da se ga je od tu preganalo.

Take lazi odločno zavračamo!

V Postojni, dne 26. septembra 1901.

Anton Ditrich, Jos. Dekleva,
tržski načelnik. župan.

R. Šeber, J. Kutin, G. Pirc, Fr. Jurca,
občinski svetovalci.

Čitatelji naši imajo s tem zgodovinsko znamenitim dokumentom polno sliko o tistih dveh podlih dušah, ki se skrivata v telesih dr. Rojca in prof. Berbuca. — Dr. Rojce se nam kaže tu v vsaj nagoti moralno gotovo ne vzvišenega človeka, katerega pošteni ne more srečati, da s studom in gnjevom ne obrne glavo v stran, ne pljune na tla ter reče: „Fej te bodi!“ On, ta naj-novejši veliki katoličan, je bil dober znanec v Postojni, saj se je ondi ženil, vedel je dobro, kakošno krivico je napravila nemškutarska prepotenca jedinemu učitelju, ki je imel toliko poguma, da se jej je upiral, — in kričavo, kakor je vaje, se je zgražal nad takim činom kranjske nemškutarje. On je torej dobro vedel, da je bil dr. Tuma narodna žrtev onih prežalostnih razmer, ki so na Kranjskem vladale še v polupreteklelem času. Kar je dr. Tumi v čast, za kar so ga občudovali slovenski rodoljubi, v kar je ob istem času zgražaje se soglašal dr. Rojce — isto je porabil v deželnem zboru proti dr. Tumi na način, kakor da odkriva visoki zbornici in vsej naši javnosti nekaj najsmratnejšega, radi česar so ga kar spodili iz domovine. — Tu je pokazal dr. Rojce svojo skrajno brezvestno zlobno dušo, ki se ne straši nikakega sredstva, ako misli, da more škoditi svojemu političnemu nasprotniku! — Tega brezvestnega poznamo še po drugih enako če ne še bolj nesramnih činih, kako infamno je zlorabil rodbinske tajnosti, katere je izvedel, ko je hodil kot zdravnik v hišo. Radi tega svetujemo vsakomur, ki je že tako nesrečen, da mora prihajati zdravnik dr. Rojce k njemu v hišo, da mu ne zaupa nikakih tajnosti. On je priznan največji klepetalč in brbljat; po cele ure mori uboge žrtve, ki mu padejo v pest, jim razlaga politiko, opisuje svoje zasluženje in grdi druge ljudi na najnesramnejše in najpudrnejše načine. Kar se mu zdi važno proti katerikoli osebi, s katero ima kako dotiko, vse zapiše z datumom, kdaj je izvedel in kdo je povedal. Tudi Gredoičič in Berbuca sta v njegovih zapiskih prav bogato zastopana; so priče, ki so imele čast, da jim je Rojce te skrivnosti že kazal. — Ali ni to res ljubezniv družabnik in sopolanec? — Blagor onim, s katerimi ne pride v dotiko!

Prof. Berbuca je tudi vedel resnico o „sramotnem spojenju iz domovine“, toda kaj to, jedna podlost več ali manj, to ne obtežuje vesti tako vrliga bojevnika za sveto katoliško stvar! Fej ga bodi! Vi Vipavci — pa le pošljite zopet v deželni zbor ta kvintal prazne slame!

Goriški „Sokol“ vabi na vrtno veselico, katero priredi s prijaznim sodelovanjem možkega zbora pevskega in glasbenega društva v Gorici v nedeljo dne 6. oktobra na Katarinijemem vrtu na Goriščeku. Na vspeh je telovadba in petje. Med veselico bo sviral oddelek godbe tukajšnjega pešpolka. Natančni vspreodi se bodo razdaljali pri vstopu. Vstopnina 40 vin. Začetek točno ob 3^{1/2} uri pop. Ker je čisti dobiček veselice namenjen za „Sokolovo“ zastavo, se preplačila hvaležno sprejema.

V slučaju neugodnega vremena se preloži veselica na naslednjo lepo nedeljo. Natančen vspreod veselice priobčimo prihodnjic.

Nov tečaj za telovadbo, in sicer za starejše gospode, se odpre prihodnji teden. Oni gospodje, ki nameravajo prihajati k telovadbi, so vabljeni, da se snidejo k dogovoru v četrtek dne 3. oktobra ob 6. uri zvečer v telovadnici ulica sv. Antona št. 7.

Tečaj za dekliško telovadbo. — V telovadnici tukajšnjega c. kr. učiteljske prične 2. oktobra telovadba za deklice, dvakrat na teden ob sredah in sobotah od 5.—6. zvečer. Gostilja se bode higijenska in ortopediška telovadba. Poučeval bo c. kr. učitelj telovadbe za tukajšnje srednje šole g. Josip Janowski. Oglasiti se treba v telovadnici v omenjenih urah.

„Primorski List“ in naš državni poslanec g. Oskar Gabršček. — „Prim. List“ pravi, da je nastopil na velikem knetijskem shodu v Kasovljah g. državni poslanec Osk. Gabršček s papovim perjem, ker je govoril o združništvu in o splošni volilni pravici. Te dve reči smo v listu že tako temeljito pjasnili, da bi bilo odveč tu ponavljati isto, rečemo le, da smo za združništvo v pravem pomenu besede, kjer potrebe nanašajo, ali smo proti zadrugam, ki služijo političnim svrham splošne klerikalne organizacije, kar je zapisano tudi v našem programu pod točko 6.; dalje smo za splošno, jednako in tajno volilno pravico na najširši podlagi, ali smo proti onim, ki izkoriščajo to v svoje grde politične svrhe, in ti so politikujoči duhovniki! — Oskar Gabršček je povedal, da je v odseku drž. zbora že pripravljen načrt zakona za kmet. zadruge. Kar je on govoril o tem in o splošni volilni pravici, je tako povedano, da je prav. On je že vedel, kaj govori kot naš narodno-napredni poslanec, ali dr. Dreje pa po navadi ne ve, kaj čvete. — Nam ni treba najmanj kopirati take korifeje, kakor sta Povše in dr. Zlindra!

Čudna vest se siri, da se mislijo namreč neke v bližini Gorice naseliti jezuitje. Baje so že v dogovoru radi poslopja, katero bi jim služilo za konvikt. To je nekaka nedodelana grajščina. Več o priliki.

Gospod dr. Karol Pečnik v Aleksandriji je spisal lepo obširno studijo o krompirju za kmetovalce ter gospodarske zadruge in poduk in razmnoževanje. Zaeenja o prekomorski trgovini, s katero so naši klerikalci norce brili, ter pravi, da Goričani so ustanovili s pomočjo dveh denarskih zavodov „Mizarsko zadruge“ v Solkanu, s katero so se tudi norčevali naši klerikalci; doslovno pravi o njej: „Avstrija ima v prekomorju bore malo podjetij, ki bi se zamogla meriti z mizarsko zadruge v Solkanu, koja bode Slovencev v ponos, avstrijski eksportni trgovini pa v čast.“ Po se nekaterih drugih opazkah preide na krompir, o katerem pravi, da Slovence ga je znal doslej le pridelati, bogatila sta in mastila so ob žuljih slovenske roke pa le Lah in Žid. Na to slika lepo obširno in lahko umljivo trgovino s krompirjem, za katero priporoča kot edino popolnoma siguren način eksporta franco bordo Trst v lastni upravi. V Egipt gre le rumeni krompir, ker imajo babjo vero, da beli škoduje zdravju. V Aleksandriji se snuje slovenska trdka L. Velkoverh & C-je, ki se bo pečala z eksportom slovenskih pridelkov. — Končno priporoča saditev rumenega krompirja tako-le: „Po zunajnosti je popolnoma podoben rumeni vrsti Marseille, ki hodi po 7 do 8^{1/2} frankov v Egipt, franko bordo Marseille. Svetoval bi nujno zadrugam ter posameznikom na Goriskem, in morda in na Notranjskem in Dolenjskem, da poskusijo prihodnjo pomlad s to lepo, veliko vrsto krompirja, ki je rumeni Marseille ter daje v eksportu tako lep zaslužek, ker se plačuje vedno za 2, včasih tudi 3 in 4 franke dražji po 100 kil, kot vsaka rumena dosejanja vrsta s Slovenskega. Ker je na Francoskem več vrst krompirja, kazalo bi to v Egiptu toli priljubljeno rumeno vrsto z eksportnim imenom Marseille iz Egipta dobiti, da ne bo zmote. Da se ta vrsta pusti na Slovenskem primerno razširiti ter da ji zemlja in podnebje ugaja, bila bi velika blagodat našemu kmetijstvu, davi mu podvojeni zaslužek. Na Goriskem, zlasti Vipavskem, bi morda i kazalo poskusiti z egiptskim rumenim krompirjem, ki je, če mogoče, še lepsi in dražji, kot ta v deželi piramid toli slavljena rumena vrsta Marseille. Kdor bi se za to za naše kmetijstvo vevlačno vprašanje zanimal, pripravljen sem, preskrbeti mu direktno iz Egipta te dve vrsti. Zivo želeč, da se slovensko kmetijstvo okoristi o mojih proučevanjih, sklepam: Kdor zna misliti s svojo glavo, bo vedel, kje leži kmetijsko težišče, kajti dobro pridelati je nekaj, a dobro prodati dosti več.“

Studija je jako lepa in zanimiva, zato pa bi bilo po našem mnenju umestneje, da bi priobčeval g. dr. Pečnik v kakem drugem slov. listu svoje studije take vrste in ne v obšurnem „Slov. Listu“. V naši deželi na pr. je le redek, da ga dobi v roke.

Kojščanski župnik Fr. Marinč mora biti jako „kunsten“ gospod. V „Gorici“ od sobote je navtežil lahkovernim njenim čitateljem v dopisu iz Kojškega to-le novico: „Poizvedoval sem, kateri otroci so g. doktorja (Tuma) tako nedostojno sprejeli in zvedel sem, da so bili otroci onega moža, ki je dr. T. v Šmartnem proslavljal na shodu in nekega drugega najzagrizenejšega naprednjaka. Tem pridružili so se še nekateri drugi, gotovo zapeljani“. Imenitno povedano! Torej otroci moža, ki je bil v Šmartnem, otroci, ki stoje še pod starostjo za šolo, so stali po

uro in še več s pokrovkami itd. ob cesti, so delali kraval, in ti otroci so še druge zapeljali! Čudno le, da g. župnik ni rekel tudi, da so jih napravili za razgrajanje očetje sami! Haha, kdo Vam to verjame, g. župnik? To pojditte norcem praviti! Zakaj ne pišete resnice, kajti prepričani smo, da gotovo veste, kako je bil insceniran oni skandalozni nastop otrok proti dr. Tumi! Mi na pr. vemo, da ima pri hujštanju nekaj „zaslug“ tudi neka tamkajšnja štacunarica!

Župnik Marinč poje glorio tudi svojemu zavezniku, nadučitelju C., prvaku Slomskarjev. Pravi: „Za šolo in dobro izgojto otrok vnetih in vestnih učiteljev, kakor je g. C., treba je iskati“. Da, da! Včasih ga je res treba iskati, kje in kako, je bilo svoj čas že namigneno. Iskati pa ga je bilo treba — in se dobiti ga niso mogli — n. pr. tudi l. 1899. za časa birme, ko je prišel nadškof v Kojško. Tako malo mu je bilo-mar takrat za otroke in za škola, da jo je popihal v Gorico, vso skrb za otroke pri sprejemu škola pa je bil prepustil g. ni učitelji.

Župnik je takrat rentail prav tako radi tega nad sedanjim Slomskarjem C., kakor ga sedaj hvali. — Vidite, g. župnik, „tudi to „Soča“ dobro ve“, ali to Vam nič ne de, ker C. se je „poboljšal“ in v četrtek bo fungiral na shodu Slomskarjev med glavnimi stebri! Le imejte ga, našim učiteljem ni nič žal po njem!

„Slomškova zveza“. — V četrtek dne 3. oktobra bo torej tisti slavn dan, na kateri se ustanovi podružnica „Slomškove zveze“ za goriski in gradiščanski okraj. Osnovni odbor vabi k pristopu učiteljstvo, duhovščino, pa tudi druge rodoljube. Ustanovni shod se bo vsilil v prostorih goriske čitalnice. Tako citamo v „Gorici“, posebej se pa smo čuli, da se agitira z vso silo za ta ustanovni shod in za pristop, zlasti se pritiska na g. ne učitelje. Prejšnji dan bodo imele katoliške učiteljice v Gorici svoje zborovanje kot pripravo za ustanovni shod. No, ker je četrtek, pride na shod gotovo lepo število duhovnikov, učiteljev in učiteljic pa bo piclo število. Učiteljstvo „Sol. Doma“ gotovo pristopi zvezi, istotako nekateri, ki hodijo le gotove ure podučevati v „S. D.“, par učiteljev z vadi-nice, par iz Brd, pa smo pri kraju. Rezultat bo prav neznan, ker vse razsodno in misleče učiteljstvo goriskega in gradiščanskega okraja ostane od tega shoda in te zveze daleč proč.

Dolgo časa so mečkali, slednjic vendar zmečkajo ta ustanovni shod „Slomškove zveze“, o katerem se more reči že naprej, da bo prav klavern, kar se tiče udeležbe od strani učiteljev, da pa bo sploh nekaj, za to pride duhovščina delat stafazo. — V ostalem pa je prav, da pride do te zveze. Jih bomo vsaj poznali te „Slomskarje“ in da jih bo svet poznal, jih potem tudi navedemo v listu z imeni. Le naprej!

Zopet klerikalna žrtev. — Državno pravdnistvo v Gorici toži onega Brasa na Srpenci (ki je že odsedel 14 dni, prisojenih mu na sodnji v Bolcu) zaradi hudodelstva napeljavanja h krivemu pričanju. — Mi le želimo, da se Brasu kako posreči, da se izmota iz te zagate, v katero je zagazil vsled hujškarij dveh nunccev (Ivančič in Abram), pa da bo v prihodnje pametnejši. V družbi s klerikalci se pride le v nesrečo.

Zdravstvena odredba radi kuge v Neaplju. — Ker razsaja v Neaplju, kakor se je pokazalo, prava kuga, je izdal tukajšnji magistrat odredbo, po kateri se mora tujec, ki bi prišli iz Neaplja ter se vstavili v kakem „hotelu“, krmi ali privatni hiši naznaniti tekom 12 ur magistratu, kateri jih potem za 10 dni povsem izolira. Kdor prizadeh bi tega ne storil, zapade kazni do 200 K.

„Lepi vspehi“. — „Prim. List“ ni sposoben več, izgovoriti jeden stavek, da ne bi lagal ali pa vsaj zavijal. Tako poroča tudi o „lepih vspehih“, katere je priborila klerikalna stranka na Kranjskem povodom volitev v deželni zbor. Kaj pa vendar je priborila? Prav za prav nič, ker obdržala si je le status quo iz l. 1895. Takrat je bilo izvoljenih na Kranjskem 16 klerikalnih poslancev in 9 naprednih, in prav tako je sedaj. Kaj torej je priborila? — „Prismojenec“ pa vsklika: „Poraz liberalne klike je torej velik!“ Ako hočemo se govoriti o porazu, moramo reči le, da klerikalci so doživeli poraz, ker hoteli so nič manj in nič več nego večino v deželnem zboru, tako da se polaste deželne blagajne, da bodo kupovali „Zlindra“, ali ostali so le pri skominah, kajti poskrbljeno je dobro za to, da ne bodo oni nič odločevali v deželnem zboru, kakor niso zadnjih 6 let. To so tisti „lepi vspehi“, o katerih farba „Prismojenec“ svoje slaboumne pristase.

V Biljah bo praznovalo 13. t. m. „Kmetško in bralno društvo“ svojo desetletnico z veselico in razviljem nove zastave. Spored priobčimo pravočasno.

„Die Gartenlaube“ je znani ultranemški list, ki je, žal, tudi med Slovenci preveč razširjen. Dobili smo slučajno v roke dve številki, v kateri se nahaja nekaka povest „Edelwild“, v kateri slika pisatelj Slovence kot skrajno srove ljudi, tujcem nevarne, kot brezznačajno bando, s katero ni mogoče izhajati, in med Slovenci je tako, kakor na kraju kulture. Lopov tak German, ki piše take lazi o Slovincih, ki so le, še preveč obzirni in prepohlevni nasproti tujcem. Le prasahte izletnike in turiste iz drugih dežel,

ki so pršli med Slovence, kako drugače ti govoré o njih.

Slovenskemu občinstvu pa ponovno svetujemo, naj da slovo takim nemškim listom, saj imamo vendar tudi mi in naši bratje Hrvatje liste, ki prav pritičejo slovenski hiši, kakor Zvon, Slovenka, Prosvjeta, Nada itd. — z Gartenlaube, Buch für Alle in tako klanfarijo pa v kot! To bodi najlepši odgovor na nemške impertinence!

335 komadov, zraven še ena pozlačena rem. ura, za K 3.50 priporoča — tako nam pišejo — po slov. časopisih neki P. Lust v Krakovu.

Ljudje, koji so mu šli na limanice, mislijo, ko so odposlali 3 K 50 v, da smejo pričakovati pred pošto z vozom, da bodo to blago domu peljali. Ko dojde blago, morajo se doplačati za poštnino 1 K 50 vin., potem vdobijo od pošte papirnat zabojček. Ko pri-nese domu, pa pride cela zlahta skupaj, da bodo v pričo, kaj vse je dobil, koji je naročil. Kar se tiče tiste ure, ni žepna, ampak ura, ki se obesi; lesena plošča, pokrita z rumenim kovanjem, 3 kolesa in ena 1 meter dolga veržica, vse skupaj mogoče vredno 50 vin. Potem pridejo na vrsto same igrate brez vsake vrednosti, glavičarke, gumbje, šivanke itd., en naprstnik, koverte za pisma in nekaj razglednic, takih, ki se vdobijo po 2 za 1 novčič; to vse skupaj nanese vrednost 1 K, a plačalo se je za to 4 K 65 vin. Za gosp. Lusta je to res prav dober „gšeft“. Pozor torej! Ne hodite na limanice poljskim židom!

„Delavsko in bralno društvo“ v Staromtrgu pri Raketu vabi k zabavnemu večeru, katerega priredi v nedeljo dne 6 okt. 1901. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih (gostilna gosp. A. Sezona) s sledečim vspreodom: 1. Šaljiva loterija; 2. godba s plesom in prosto zabavo. — K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Drobiž. — 64-letni Mihael Pelicon, delavec pri vipavski železnici, je te dni nenedoma obolel, na kar so ga prenesli v tukajšnjo bolnišnico, kjer se je pokazalo, da je nevarno bolan v črevih.

Iz ženske bolnišnice je ušla pred tednom dnij neka 34-letna Kat. Hvala od Voglarjev pri Trnovem. Reva je šla takoj domu, ali potem je morala nekam izginiti, da je še sedaj niso našli. Nesreča v družini je velika, ker se nahaja tudi njen mož v Gorici v bolnišnici radi bolnega uma.

V Kostanjevici na Krasu je peljal 13-letni deček Jos. Urdik vola v hlev. Le-ti pa mu je usel ter začel teči. Deček ga je vjel za vrvi, ali tu ga je vol pobodel v trebuh ter vrpel na tla. Dečka so pripeljali v Gorico v bol. o z ranami po 7 do 8 cm širokimi. je njegovo je sicer težko, ali je upati, da okreva.

Razgled po svetu.

Na hrvatski gimnazij v Pazinu se je vpisalo letos 161 dijakov, in sicer šteje prvi razred 54, drugi 49 in tretji 58 učencev. Številke govore o potrebi tega gimnazija zadosti jasno.

Pred volitvami na Češkem. — Sedaj končno je prislo do zaključka gledé kompromisa med staročeško, radikalno in mladočeško stranko z ozirom na bližnje deželno-zborske volitve. Shod zaupnih mož mladočeške stranke je odobril kompromis med omenjenimi strankami kakor tudi volilni oklic. Češke agrarce pozovejo, naj se pridružijo mladočeški stranki. Islotako odobrilo se je izvršilo od strani staročeške stranke.

Volitve v državni zbor na Ogrskem utednejo biti krvave. Da „ohrani red in mir“, je pozvala vlada od raznih strani po več batalijonov vojakov. Ni dvoma, da bo tekla kri in se bo streljalo, zlasti na Slovence, da se le ohrani „Velika Madjarska“! To bodo lepe te „čiste volitve“, katere je obljubil Szell.

„Dante Alighieri“. — Društvo pod tem imenom je imelo te dni svoj občni zbor v Veroni. Društvo ima očitni namen, delati za irredento v naših obmejnih pokrajinah, ali ta namen skriva za plašč kulture, češ, da skrbi le za ohranitev in ugled laškega jezika izven Italije. Letos je bil na občnem zboru tudi zastopnik laške vlade, ki je izrazil njeno veselje, da društvo tako lepo skrbi za — usodo Italije! Avstrijska vlada se za take pojave svoje „zaveznice“ niti ne zmeni.

Laži o Srbiji. — Dunažki in madjarski listi so razbohnali novico, da srbski kralj hoče proglasiti naslednikom brata kraljice Drage, vsled česar je nastala ministerska kriza itd. — V „Nar. Listih“ praških citamo dopis iz Beograda, ki dokazuje, kako nesramni lažniki o Srbiji so Nemci in Madjari. Ni besedice ni res na vseh dolgih poročilih iz Beograda. Kralj je bil prav ogorčen, ko je za vse to izvedel. Dopisnik pravi, da živi v Beogradu 80 kovačev takih in enakih lažij iz Srbije. — Zakaj jih pa ne pošljejo čez Donavo?!

„Zora“, glasilo združenih slovenskih delavcev v Ameriki v Chicagu, je začela, kakor citamo v št. 7., osnivanje oddelka za vslužbovanje slovenskih delavcev in delavk. To velja za vse slovenske delavce in delavke v Ameriki, naj žive v katerikoli državi Ziedinjenih držav. Znamenje, kako se organizirajo Slovenci v Ameriki in kako napredujejo! Kakor vidimo iz dopisov v „Zori“, jo pozdravljajo z veseljem, pa tudi ima v kratki dobi svojega obstanka polno inseratov, kar kaže, da bo list mogel vspevati. To mu je želimo in srca!

Nov bankrot v Nemčiji. — Iz Berlina poročajo o novem bankrotu, kateri je zadel sedaj banko S. Luck v Aschaffenburgu. Lastnik banke se je vtopil. Skoro vsaki teden čujemo o bankrotih iz Nemčije, kateri so združeni navadno z velikimi sleparijami in je prizadeto občinstvo močno oškodovano. Niso tako vzvišeni ne ti Nemci nad drugimi ljudmi, kakor se delajo!

V južni Afriki. — Angleški kralj je imel te dni daljše posvetovanje z vojnim ministrom o vojni v južni Afriki. Vlada je v skrbeh, ker skoro jej ne kaže drugače nego odposlati nove čete na bojišče. Lord Kitchener sam ne ve, kaj bi storil, ali bi obdržal še nadalje vrhovno poveljništvo ali bi ga odložil. Vlada namreč mu ne dovoljuje uporabiti vsa ona sredstva, katera smatra on za neobhodno potrebna, da pride čim prej do zaključka vojne. Kitchener zahteva, da se mora vsakega vstasa kaznovati s smrtno kaznijo, zahteva dobro izvežbanih čet in proglase, obsednega stanja v Kaplandiji.

Raznotero. — Iz Bruselja poročajo, da je prišel v Seraing veliki rudarski štrajk. Sedaj štrajka 4000 rudarjev; delajo pa na generalni štrajk. — Rusija je kupila od kitajske vlade za 5 milijonov rubljev celo vojno brodovje, ki se nahaja v reki Peking. Obsega 7 večih in nekaj manjših ladij. — Zopet se govori o posetu srbske kraljeve dvojice na ruskem dvoru v Petrogradu, in sicer se trdi, da se izvrši ta poset prihodnji mesec.

„Hennebergova svila“

— le pristna, ako se vdobi direktno od meje — za bluze in obleke črna, bela in barvana od 65 kr. do 14-65 meter. Vsakemu franko in carine prosto na dom. Vzorec z obratno pošto. Pismena naročila naj se frankirajo v Švico s 25 vin.

G. Henneberg, tovarnar svile

(1) (e. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu.

Trgov.-obrtna registrirana zadruga

z neomejenim jamstvom.

V GORICI, Sementiška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki se nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4½% in vloge na Conto-current po 3-60%. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poročstvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10-letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6-15%.

Vplacovanje se vrši osebno ali potom polnočno na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9-12 dopoldne in od 3-4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9-12. dopoldne.

Novo kleparsko delavnico

je otvoril

Anton Oblak

v ulici Vetturini št. 4.

Izdeluje žlebe za stavbe, cevij za vodo, vse kuhinjske priprave itd. — Prevzema v popravilo vse kleparske izdelke.

Postrežba točna. Cene zmerne.

Priporoča se toplo svojim rojakom v mestu in na deželi.

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da je otvoril

brivsko podružnico

v ulici Duomo (pod Stolno cerkvijo, nasproti trgovine Drašček),

kjer bode mogel postreči cenj. svoje odjemalce, posebno spodnjega dela mesta ter one z dežele, bolj nego je to storil doslej.

Obe brivnici sta preskrbljeni z izbornimi delavskimi mačmi, da lahko obljublja točno in hitro postrežbo.

V zalogi ima vedno v veliki izbi vse potrebščine te stroke kakor najfinejša in navadna mila, vsakovrstne parfumarije za gospode in dame, vse po jako zmernih cenah.

Rojakom z mesta in dežele se toplo priporoča udani

Anton Pucelj,

lastnik brivnic na Travniku in pod Stolno cerkvijo.

Goriška ljudska posojilnica

registrirana društva z omejeno zavezo v Gorici.

Gospiska ulica št. 7, I. nadstropje v lastni hiši.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni član društva, in se obrestujejo po 4½%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila se dajejo samo članom, in sicer na menjice po 6% in na vknjižbe po 5½%.

Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1900. je bilo K 1.263.536.

Poštno-hran. račun št. 837.315.

Leta 1831. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

•••••

Pij Gianni, tapetar v Gorici

je preselil

svoje odlikovano delavnico

v ulico Morelli št. 43.

Sprejema vsa v tapetarsko stroko spadajoča dela

po najnižjih cenah brez konkurence.

•••••

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gospiska ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbi dospelo novo sveže blagó za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), »Lawn Tennis« i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborna perilo, bombažasto in cvrtnasto, katero prejema iz prvih sležkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in cvrtnaste, blago za blazine, plahte, kovtve, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadržkih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi vzorce, poštnine proste.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
izvjavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

„Oliva“

društvo absolventov trgovske akademije v Kraljevem Gradcu priporoča brezplačen pričetni pouk za trgovsko, bančno in komptorno poslovanje. Poizvedbe in vprašanja pod naslovom: „Oliva“ — Kraljevi Gradcu.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisarnim jamstvom razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,
tovarna ur ter izvoz zlatine Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75; srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja fl. 1-95.

Tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetilje iz razstav ter tisoče priznanih pism. — Ilustrovan cenik zastoji!

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Rašela št. 2.
Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohištne, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico
izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga
najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Vsaka gospodinja in mati

se mora blagrovati, katera rabi z ozirom na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner-Kneippovo sladno kavo (pristno samo v znanih izvornih zavitkih).